

*Porównanie monet dawnych z nowemi.**Złote monety.*

11. Double-louis mający 48 livres = 47,20 francs.
 Louis d'or, z 24 livres . . = 23,55 dito

Srebrne.

Ecu, z 6 livres = 5,80 francs.

Ecu, z 3 livres = 2,75 dito

Zamiana monet dawnych na nowe i przeciwnie odbywa się tym samym sposobem, który podaliśmy na miary i wagi.

Miary i wagi polskie w porównaniu z francuzkiemi.

12. Łokieć polski równa się 576 milimetrom — czyli 1 linja, 2 milimetrom.

Mając podany stosunek miar długości polskich do francuzkich, łatwo zamienić jedno na drugie. I tak:

5 sążni — 2 łokcie — 5 cali — 8 linji — zamienić na miary francuzkie.

Naprzód: zamieniam sążnie, łokcie i cale na linje, co uczyni 4964 linij, co pomnożywszy przez 2 milimetr: wartość jednej linji — otrzymamy 9928 milimetr: czyli $9,^{met}928 = 5$ sążn. 2 łok. 5 cali, 8 linji.

Zagadnienie.

- 15 deka, $3,^{m}345$ ile uczyni łokci polskich?

Rozwiązanie.

Podana ilość miar francuzkich czyni razem 153345 milim: co podzieliwszy przez 576 milim: wartość jednego łokcia, będziemy mieli na iloraz 283 łokc. 1 ćw. 3 cal. $10\frac{1}{2}$ lin. — wypadek szukany.

Wagi.

Funt polski = $405,^{gram}504$. —

Zagadnienie.

Zamienić 5 cetna. 2 kamie. 8 funt. 18 łutów na wagę francuzką.

Rozwiązanie.

Redukuję naprzód podaną wagę polską, na funty, co uczyni razem $558\frac{9}{16}$ funt. — a że 1 funt = $405^{\text{gr}}504$; więc.

$558\frac{9}{16}$ funt. $\times 405^{\text{gr}}504$, = $226499^{\text{gram}}328$ — albo = 226 kilogr. 4 hekto. 9 dekagra. $9^{\text{gram}}328$.

Zagadnienie.

Zredukować 226 kilogr. 4 hektogr. 9 dekagr. $9^{\text{gr}}328$ na funty polskie.

Rozwiązanie.

Podana waga francuzka w grammach wynosi $226499^{\text{gr}}328$. Co podzieliwszy przez $405^{\text{gr}}504$ wartość 1^{go} funta polskiego, znajdziemy na iloraz 5 centnarów, 2 kamienie, 8 funt. 18 łutów.

Miary objętości.

Kwarta polska = 1 litrowi. A zatem 1 hektolitr np. = 100 kwart = 25 garc.

Stosunki powyższe wag i miar polskich z francuzkimi są dostateczne, na zrobienie zamiany wszelkich innych.

O Monetach.

13. Jednostką monet w Polsce jest złoty = 6 piątkom = 3 dziesiątkom = 10 trojak. = 2 półzłotkom = 30 groszom.

Są prócz tego: sztuki srebrne z 2, 5 i 10 złot.

Dukaty polskie są po 25 złp. i 50 złp.

Stopa menniczna. — Zjednej grzywny kolońskiej czystego srebra wybijają u nas $86\frac{8}{13}$ złpols.

1 Grzyw. koloń. = $233^{\text{gr}}8112778$ nowéj wagi francuz.

Podług tego znajdziemy, że z 1^{go} kilogr. czystego srebra wybija się złot. pols. $370\frac{1}{100}$; — a że z 1^{go} kilogr. we Francji wybijają 222, ^{fra}222 — a zatem $370\frac{1}{100}$ złp. = $222\frac{\text{fr}}{222}$ — złąd 1 frank równa się 1 złp — $20\frac{1}{10}$ gro. z wszelką ścisłością — a mając wzgląd na koszta produkcji — wypada że 1 frank odpowiada 1 złp. $19\frac{1}{2}$ grosz: